

מה אהבתי

מאריכין לו ימיו ושנותיו

לזכר נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

"כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו"

צוואתו של רבי שמעון מתחילים משמו"ת

קטן שנעשה בר מצווה בשבת ואלה שמו"ת

תפילה שבוקעת רקיעים סיפורו של שבת

מידע נעבור ל"ב שנים חיים למוצאייהם

שתיאלצו כלל להתעייף ולעבוד קשה; ואפילו שלעיני בשר הכמות תהא אותה כמות, אך הברכה תהא באיכות, שהתבואה תהיה מבורכת ועל ידי אכילה מועטת תרגישו שובע וברכה.

באוה"ח הקדוש ביאר באופן אחר: אם ישאלו בני ישראל שלא על דרך השלילה, אלא כבן האומר לפני אביו - אזי יצו השם ריבוי בתבואה ויסיפיק לשלוש שנים, הגם שהארץ תוציא צמחה כמידי שנה בשנה.

דברים דומים לדברי המגיד מישרים, נאמרו על ידי ה'נועם אלימלך' - בפעם היחידה בה הוא מצטט בספרו את אחיו, הרבי הקדוש רבי זושא מאניפולי זיע"א.

מסביר רבי זושא, שלאדם יש בחירה איזה סוג ברכה יקבל, והדבר נמדד על פי מידת ביטחונו בהשם. כמו שכאשר התורה מצוה על שמירת השבת נכתב: "ששת ימים תעשה מלאכה", כלומר, שהמלאכה נעשית מאליה, כמו שידוע ששלושים ותשע מלאכות שבת יכולות להיות ט"ל אך גם ל"ט, כפי שביארו בספרי החסידות, כי אם מעשי האדם מתוקנים מלאכתו נעשות מאליה, כמו המשכן שנבנה מאליו, בבחינה של "הוקם המשכן" - ואז שלושים ותשע המלאכות הן אורות, בבחינת "כי טל אורות טלך". אך אם אינו זוכה, הן הופכות ל-ל"ט, לשון קללה (בארמית) - "ביזעת אפך תאכל לחם" ואז מתפרנס, אך יותר בקושי.

יזכנו הש"י למידת הביטחון, ונזכה לברכת השם באופן המעולה והמובחר.

אנו קוראים בפרשתנו, "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו, וצוית את ברכתי לכם בשנה השישית ועשת את התבואה לשלוש השנים".

וכי הברכה אשר ברך השם היא רק אם ישאלו ויאמרו מה נאכל? ועוד, הלא התורה מבטיחה את ברכת השם כשכר על שמירת מצוות השמיטה, ואם כן, מדוע מתנה התורה את ציווי הברכה בשאלה 'וכי תאמרו מה נאכל', הרי הברכה נצרכת משום שלא זרעו בשביעית ואין תהיה תבואה בשמינית - גם אם בלי שישאלו אודותיה? תמיהות אלו ועוד מובא בספר מגיד מישרים על התורה ממרן רבי יוסף קארו בעל השולחן ערוך שמישב אותן באופן נפלא:

אם עם ישראל לא ישאלו 'מה נאכל', תהא גם תהא ברכת השם באיכות - כמו שאמרו חז"ל: "אוכל קמעא ומתברך במעיו". אך אם לא יהיו בדרגת ביטחון זו וירצו לראות את הברכה בעיניהם - וכמו שאומרת התורה "הן לא נזרע ולא נאסוף את תבואתנו", דהיינו, שהיות ולא זרענו ולא אספנו אנו רוצים ברכה שנרגיש אותה באופן מוחשי - על כך אומרת התורה: אם תרצו ותשאלו 'מה נאכל' ולא תרצו את הברכה באיכות, אזי 'וציווית את ברכתי' בכמות 'ועשת התבואה לשלוש השנים', והברכה תהא בכמות תבואה משולשת בשנה השישית כדי שתוכלו לראות באופן מוחשי את התממשות הברכה.

אך אם לא תשאלו כלל, תהא הברכה רצופה, בלי

פתח דבר

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחנן של"מ"א ראש כולל קדושי מירון

מותר לשאול, אך הברכה מלכתחילה - מעולה יותר

שיידע מה הציבור קוראים, ואם כן, אין נפק"מ אם הלימוד היה קודם, אך בפועל בעת קריאת התורה, יודע הוא מה שקוראים.

לא יקרא עד שיגדיל

אמנם, יש הסוברים כי עדיף שלא יקרא עד שיגדיל. וכן כתב בספר ביכורי חיים שקטן שנעשה בו י"ג תוך זמן חיוב הקריאה, "לא יקרא הפרשה בעודו קטן, אלא ימתין עד שיתגדל, ומכל מקום בדיעבד אם קרא הפרשה קודם שנתגדל, יש מסתפקין להקל שאין צריך לחזור ולקרוא הפרשה כשיתגדל". ועוד כתב, כי "קטן שנעשה בו י"ג לאחר זמן החיוב [של קריאת שמו"ת], אין צריך להמתין עד שיתגדל ולהשלים אז הפרשה מדין תשלומין".

והשיבו מרן הגר"ח: "יכול". וכך פסק בספר אמת ליעקב כי "מי שנעשה בר מצווה באמצע השבוע, וקרא שנים מקרא אחד תרגום כשהי' קטן ובסוף השבוע הגדיל האם מועלת קריאתו בקטנותו או צריך לחזור ולקרות - שמעתי בשם הגרי"ק שיצא ידי חובתו במה שקרא בעודו קטן".

קטן שהגדיל ביום השבת עצמה

ואם נעשה בר מצווה בשבת, כתב בספר נטעי גבריאלי: "אם אפשר להעביר הסדרה בשבת בבוקר טוב, ואם קשה בודאי יוצא במה שהעביר הסדרה בערב שבת", אף שהיה קטן באותה שעה. ובסברא להקל במה שקרא כשהיה קטן, כתבו האחרונים, מפני שכל הטעם הוא כדי

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שניים מקרא ואחד תרגום

קרא שמו"ת לפני שהגדיל

מה דינו של מי שנעשה בר מצווה באמצע השבוע, וקרא שנים מקרא ואחד תרגום, כשהיה קטן. שאלה זו נשאל מרן הגאון רבי חיים קניבסקי, ע"י בחור שכתב לו כך: "היה לי בעזרת ה' בר-מצווה ב-י' שבט, יום שני פרשת בשלח. השאלה היא, האם אני יכול לקרוא שנים מקרא ואחד תרגום ביום ראשון לפני חיוב המצוות. או, רק אחרי שיהיה לי בר-מצווה".

מתחילים משמורת

עצות והיגים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

עמוד והתחזק בה!

לו יכולנו לפגוש את רבי שמעון בר יוחאי זיע"א, בעל ההילולא. לו היתה בידינו האפשרות לשמוע את קולו הקדוש או לשאול שאלה. לו היתה ניתנת בידינו הזכות לבקש מסר אחד ועצה לחיים, כמה היינו שמחים ונרגשים.

אם בעלותנו השבוע להשתטח על קברו של רשב"י - אותו רבי שמעון ש'התחבב במערה יחד עם בנו - היתה בתיקול ויצאת ומקדמת את פנינו, ומקריאה לנו את צוואתו, כמה היינו צוהלים ומתרגשים.

כדאי לדעת, שיש לנו את זה!

"רבי שמעון בן יוחי אומר, אם ראית את הבריות שנתייאשו ידיהן מן התורה, עמוד והתחזק בה, ואתה מקבל שכר כולם."

אז אמנם זו לא בתיקול שיצאה מהר מירון, אבל זהו מאמר מפורש, בקשה ועצה שהשאיר לנו צוואה רבי שמעון (בירושלמי סוף מסכת ברכות).

קשה להכנס להגדרות, ואין אנו רוצים לשגות, לכן לא נרצה חלילה להגדיר את הדור שלנו ככזה ש'נתייאשו ידיהן מן התורה', אבל בשעה שכל העולם סביבנו מתהדר בקריאת ספרי מלחמות ופוליטיקה, וכל ילד שאינו זוכה להתחנך על אדני

התורה והמצוות, חי על 'מורשת' שריפת זמן ואיבודו ע"י הודעות ממכשירים דיגיטליים כאלו ואחרים או ע"י שאר פיתויים, כאן המסר של רבי שמעון הוא כמו זרקור של אור, רמזור רב עוצמה, הציווי המהדהד מתוך המאמר הנפלא והקצר הזה של רשב"י מאיר ומרגש: 'עמוד והתחזק בה!'

אם נבקש לשמוע בקשתו ולקיים עצתו- צוואתו, של רשב"י במוצאי יום הילולתו, הרי היא פה לפנינו: "עמוד והתחזק בה, ואתה מקבל שכר כולם". הבטחה של רבי שמעון.

כדאי הוא לסמוך עליו.

...

"נמצא עשיר לאחר זמן"

הכל יודעים לצטט מילים על המעלה הכבירה שיש בנסיעה והשתטחות על קבר הצדיק.

אולם אם האריכו בספרים על מעלת השמחים ביום הילולתו, והזכים לעלות אל הר מירון להשתטח על קברו הקדוש. צא ולמד כמה שכר וחלק טוב שמור לאותם שהולכים 'צעד נוסף' קדימה, הולכים בדרכו ולומדים תורתו.

משננים אמרותיו, ומשתדלים לקיים את צוואתו. וכפי שאמר רשב"י עצמו (גיטין סז), "אמר רבי שמעון לתלמידיו, בני שנו מדותי (למדו תורתי. רש"י) שמדותי תרומות מתרומות מידותיו של רבי עקיבא."

...

אמת, כי קצרה היריעה מהכיל, ולא נוכל להאריך פה עוד במימרות וציטוטים מתורתו של רשב"י במעלת התורה הקדושה, ובשבח העוסקים בה בעמל ויגיעה (והמבקש להרוות צמאונו, יוכל

למוצאם מרוכזים בטוב טעם

בספר 'הילולא דרשב"י', מאמרים נפלאים ומחזקים, אשר מעודדים ומבעירים את הלב לעבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

אולם, נבקש לחתום בהמלצה נוספת, גם היא ממורשתו ותורתו של רבי שמעון. עצה מחכימה ומאלפת, שהיא בעצם מגלה את הסוד כולו, וממחישה כמה גדול כחה של החריצות והעקביות, (הן בקריאת ולימוד הפרשה מידי שבוע, כמו גם ההתמדה בשאר לימודים

נצרכים), ועד כמה נשגב כוחו של חריש עקבי וקבוע בחול, וכיצד יש בכחו להצמיח את הלומד, ולהפכו לאדם גדול.

זהו לשון הספרי (דברים יא, כב), "רבי שמעון בן יוחאי אומר:

משל לשני אחים שהיו מסגלים (- אוספים) ממון אחר אביהם, אחד מצרף דינר ואוכל, ואחד מצרף דינר ומניחו. זה שמצרף דינר ואוכל - נמצא שאין בידו כלום. זה שמצרף דינר ומניחו - נמצא עשיר לאחר זמן. כך תלמידי חכמים: למד שנים או שלשה דברים ביום, שנים ושלשה פרקים בשבת, שנים ושלשה פרשיות בחודש - נמצא עשיר לאחר זמן, ועליו נאמר (משלי יג, יא) "יִקְבֹּץ - על יד יִרְבֶּה".

...

ברוב השנים פרשיות בהר ובחוקותי מחוברות, וכתב בספר תולדות פרץ רמז יפה בזה, וזה תוכן דבריו: אפשר שבא לרמז את מה שאמרו חז"ל במדרש (דברים רבה ד, ב), הספר והסייף ירדו כרוכים מהשמים, כלומר כשירדה תורה לישראל, ירד עמה גם הסייף - העונש, כל מי שלא ישמור את חוקי התורה הסייף יתנקם ממנו.

ולכן סמכו פרשת 'בהר סיני' שהיא רומזת לתורה שניתנה מסיני, לפרשת בחוקותי שיש בה התוכחה (ברוב השנים הן מחוברות, ובשנה מעוברת - תבוא אחריה), וזאת כדי להזהיר: דע בני! מה

שכתוב אחרי פרשת בהר סיני, כל הצ"ח קללות המבהילים והמפחידים, זה רק למי שעובר על חוקי התורה, אבל מי ששומר תורה לא יפחד מזה כלל.

לפי שבכל דבר כתוב: "ואם לא תשמעו לי" וגו',

ידיעת ההפכים אחת היא

- שבמקום הקללות יהפכו כולם לברכות, כפליים לתושיה. וכמאמר הכתוב: "ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה, כי אהבך".

וכפי שציוה וביקש רבי שמעון: "עמוד והתחזק בה, ואתה מקבל שכר כולם". זה שמצרף דינר ומניחו - נמצא עשיר לאחר זמן.

"כך תלמידי חכמים: למד שנים או שלשה דברים ביום, שנים ושלשה פרקים בשבת, שתיים ושלשה פרשיות בחודש - נמצא עשיר לאחר זמן"

||| תּוֹרַתְךָ שֶׁעָשִׂייתָ | התשובות לחידות המתפרסמות בגליון זה

1 כה, ל וברש"י 1 תחילת הפסוק - "והעברת שופר תרועה ב'חודש" ראשי תיבות: **שבת**, וגם סופו: "ת'עבירו שופר ב'כל ארצכם" - רמז למה שכתב רש"י (כה, ט) שתקיעת היובל דוחה שבת בכל ארצכם (אור משה) 1 רבנו האור החיים, פירש וכתב מ"ב (דיבר ב"ם) פירושים על הפסוק "אם בחקותי תלכו" (כו, ג) 1 ולא תנו איש את - סופי תיבות 'אשתו' (יושיע ציון) 1 "אלה המצוות" - מצוות במילוי: מ"ם צד"י וא"ו תי"ו - עולה תרי"ג (ע"פ בעל הטורים כז, לד, ע"ש) 1 כה, כט - וברש"י: ימי שנה קרוים "מים" 1 כו, יא

חיים למוציאיהם

זוויית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבלחט"א

רק אחרי 32 שנה נחה דעתו של גאון הדור

וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עַמִּיתוֹ וְיִרְאֶתֶּה מֵאֱלֹהֵיכֶם (ויקרא כ"ה, י"ז)

וְלֹא יִשְׁאָנוּ עֵצָה שְׂאִינָה הַגֹּנֶת לוֹ... כָּל דְּבָר הַסָּסוּר לְלֵב, שְׂאִין מְכִיר אֶלֶּא מִי שֶׁהִמְחֵשְׁבָה בְּלִבוֹ, נֶאֱמַר בּוֹ וְיִרְאֶתֶּה מֵאֱלֹהֵיכֶם (רש"י)

קודם מארעות תרפ"ט למד בישיבת חברון בחור אמריקאי. הוריו חששו מהעריבים ושלחו בקשה לראש הישיבה הגרמ"מ אפשטיין, שבנם יחזור לאמריקה, ואולי ימצא שם ישיבה. הרב אפשטיין חשש שזה יהיה הפסד רוחני לבחור ובמקום להיענות להם, פנה וביקש מרבה של ירושלים, גדול הדור הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל, שיפנה במכתבים אל הרבנים במקום מגוריהם, שאלה ישפיעו על ההורים שיתירו את בנם בישיבה. המהלך

הצליח והבחור נשאר בישיבה ולמרבה הצער נהרג בפוגרום הנורא בשבת.

כולם חששו מתגובת ההורים, עד כדי כך שנמנעו לצאת לשם ולאסוף כספים לישיבה מחשש תגובתו אך מן השמים הזדמן שנפגשו עמו בחתונה והאב האציל ענה בגבורה: "זמן חייו היה קצוב. לכל הפחות זכינו שנסתיימה שירת חייו כבן ישיבה על קידוש השם".

אך מתברר כי לסיפור זה היה המשך שהתברר רק כעבור עשרות שנים. ראשיתו של הסיפור אמנם הזה פורסם בעבר בספר 'גביע הנחמות', אך את המשכו סיפר הגאון רבי ניסן גולדברג, מראשי ישיבת אור ישראל וראשון לציון, כפי ששמעו מבן דודו ר' יעקב פרנק.

וכה סיפר ר' יעקב:

סבי, הגאון רבי צבי פסח היה חדור ברגשות אשמה על שבעידודו הבחור נותר בישיבה עד שנהרג. לא דיברנו איתו על זה. שתקנו בכאב, ומי ידע בסודות הנהגת שמים.

32 שנה אחרי, נקראתי לשירות מילואים ארוך. בליל אימונים מפרך תחת גשם צולף פגשתי יהודי שבמקצועו היה חוקר לתולדות הישוב בארץ ישראל. משום מה סיפרתי לו על המצפון הרוחש אצל סבי על עצתו לאותו בחור.

החוקר היה המום למשמע השם ותיכף אמר: בוא ואני אשלים לך את הפאזל... אביו של הבחור היה סנאטור חשוב בארה"ב. הוא מינף את האסון האישי שלו לזעזע את חבריו

שהבריטים נוטים לטובת הערבים, עד שמערכת הדיפלומטיה האמריקנית הפעילה לחץ על הבריטים ואלה שלחו מושל ומפקד חדש בשם ארתור ווקופ.

המושל החדש בא ברצון טוב והפך את הקערה על פיה. העמיד למשפט את פורעי חברון וחלקם הוצאו להורג. הוא השתיק בכח את ראשי המסיתים כמו עבדול אל קאסם ימ"ש ודומיו. ועלית על כולנה הוא פתח את שערי הארץ לעולי פולין ואלו שינו את הדמוגרפיה בארץ לטובת היהודים. כך שבניסיונות ההתקוממות הערבית הבאים, נהדפו הערבים אחור ברחמי שמים.

מסתבר שהיה קשר עקיף אך ברור בין מות הבחור על קידוש השם, לכך שהביא חיים למאות ואלפי יהודים שבאו אחריו וניצלו מגיא ההריגה בשואה. ממש 'אומר לך בדמייך חי'.

ממשיך ר' יעקב: לא המתנתי לביקור הקבוע אצל הסבא בליל שבת. הקדמתי ובאתי אליו ביום רביעי במקום לנוח צהריים. וסיפרתי לו את התגלית לה נחשפתי בימים האחרונים.

הסבא הישיש, הגרצ"פ פרנק זצ"ל, הזיל דמעות של התרגשות, שמחה והתרת הספקות, ואמר: 'לא היית צריך לטרוח לבא במיוחד, אך אני מעריך זאת, תודה שלא המתנת עד שבת'.

בליל שבת קודש, מספר ר' יעקב פרנק, בדרכי אל הסבא, נודע לי שכבר שבק חיים לכל חי. באזני הצטלצלו דבריו האחרונים: תודה שלא המתנת עד שבת...

(הר"ד פנחס ורבי ממנו 'למעשה' בעם הר"ד ישראל גברא)

כרת גומו

מילים ומקראות
לאורם של אונקלוס ורש"י

זמירה - קציצה או כריתה?

וְכָרַקְךָ לֹא תִזְמַר (ויקרא כ"ה ד')

ובאונקלוס: וְכָרַקְךָ לֹא תִכְסַח

וברש"י: לא תזמר שקוצצין זמורותיה ותרגמו לא תכסח ודומה לו קוצים כסוחים וכו'

כתב הרא"ם שלדעת רש"י "תזמור" הוא לשון זמורה (ענף), והאיסור המוזכר בפסוק הוא שלא לחתוך מהענפים, ולדעת אונקלוס "תזמור" הוא מלשון כריתה והאיסור המוזכר הוא שלא לעקור את העצים עצמם.

אמנם הרמב"ם בפירוש המשניות לכלאים (פ"ב מ"ה, ועיין בשביעית פ"ב מ"י) כתב שכיסוח הוא כריתת קצות הענפים היוצאים מהצמח שאין צורך בהם, ושהתרגום של לא תזמור הוא 'לא תכסח', מפורש שלמד בדעת אונקלוס לא כרא"ם.

ניצד עוברין

וְחָרַב לֹא תַעֲבֹר בְּאַרְצְכֶם (ויקרא כ"ו ו')

ותרגם אונקלוס: וְדִקְטָלִין בְּחָרְבָא לֹא יַעֲדוּן בְּאַרְעֵכוֹן.

רבים דנו בפירוש תרגום זה, מפני שהשורש עדה בדרך כלל פירושו הסרה, (עיין רש"י בראשית ד' י"ט ובמדבר כ"א ל'), ובוודאי שאין כוונת אונקלוס לכך שההורגים בחרב לא יסורו מהארץ.

והר"ח פלטיאל כתב ש"לא יעדון" היינו שלא יעברו בארץ, וכמו שמצאנו באיוב (כ"ח ח') "לא עדה עליו שחל" שפירושו לא עבר עליו.

והוסיף ב"מיני תרגומא" שלמרות שבדר"כ אונקלוס מתרגם לשון העברה גם כן בשורש עבר, (נַעְבְּרָה נָא בְּאַרְצְךָ (במדבר כ' י"ז) תרגומו: נַעֲבֵר כְּעֵן בְּאַרְצְךָ), כאן שינה ותרגם בלשון עדה, מפני שלשון זו ניתנת להבנה גם

במשמעות של יופי ותכשיט (עיין רשב"ם שמות ל"ג ד' ועוד). ורצה אונקלוס לומר בזה, שמגודל השלום שיהיה בארץ לא יתקשטו בחרב אלא יהיה גנאי לשאת אותה, משום שלא יצטרכו אותה כלל, וכמבואר בגמ' בשבת (דף ס"ג א') שיהיה כך לעתיד לבוא.

אבל בביאורי אונקלוס כתב שיש לגרוס לֹא יַעֲבִירוּן בְּאַרְעֵכוֹן, משום שכאשר כתוב בפסוק לשון העברה, ומדובר באופן שהעובר משתמש בדרך כתחנת-מעבר בלבד (כמו המעבר בארץ אדום) אזי מתרגם אונקלוס העברה, בשורש עבר. אבל כשהמטרה היא לעבור במקום זה דייקא, (כמו לפיד האש שעבר בין הבתרים), תרגם אונקלוס בלשון עדה. וכאן, כוונת הפסוק שלא תעבור החר בבארצכם אפילו 'כתחנת מעבר', וזהו פשר הגרסה יַעֲבִירוּן.

משיב דבר

רצון
השם
בעומק
הפרשה

לכן נשואהאדם
שב בתשובה,
אינו שב לאהבתו
הראשונה אלא
יותר ויותר

כי לי בני ישראל עבדים - לעמל תורה

אמר רבי אלעזר כל אדם לעמל נברא שנאמר: כי אדם לעמל יולד, איני יודע אם לעמל פה נברא אם לעמל מלאכה נברא, כשהוא אומר: כי אכף עליו פיהו, הוי אומר לעמל פה נברא. ועדיין איני יודע אם לעמל תורה אם לעמל שיחה, כשהוא אומר: לא ימוש ספר התורה הזה מפיק, הוי אומר לעמל תורה נברא. והיינו דאמר רבא כולהו גופי דרופתקי ניהו טובי לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא.

(סנהדרין צט:)

דרופתקי - טרחניו, כלומר כל הגופין לעמל נבראו. טוביה לדזכי - אשריו למי שזכה והיה עמלו וטרחו בתורה.

(רש"י שם)

אם לעמל מלאכה כו' רצונו לומר לעמל מלאכה דכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה, ומסיק, הוי אומר לעמל פה נברא ואין צריך לעמל מלאכה, כדאמרינן בברכות, בחסידיים הראשונים שהיה תורתן אומנתן ומלאכתן נעשית מאליה. וכן היתה תחילת הבריאה, לולי שעל חטא האדם נאמר לו בזעת אפיק תאכל לחם וגו'.

(מהרש"א שם)

ע"י החטא מתהפך לקללות, ואם זוכין, נהפכות לברכות

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. הדא הוא דכתיב: חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך. חשבתי ברכות חשבתי קללות, ברכות מאל"ף ועד תי"ו קללות מן וי"ו ועד ה"א. [כיצד ברכות, פתח באל"ף - אם בחקותי תלכו, וסיים בתי"ו ואולך אתכם קוממיות. שהברכות באות עליהם מאל"ף ועד תי"ו, והקללות פתח בו"ו, ואם לא תשמעו - וסיים בה"א, ביד משה. (תנחומא ראה, ד)]

ולא עוד, אלא שהן הפוכות (שהו"ו קודם לה"א), אמר רבי אבין אם זכיתן הריני הופך לכם קללות לברכות אימתי כשתשמרו את תורתי. הדא הוא דכתיב אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם.

(מדדש רבה ויקד' נב, א)

התורה שמוותיו של הקב"ה ושטרו קודם - להיטיב לאדם

בפסוק כי לי בני עבדים. ברש"י מתורת כהנים, שטרי קודם... ולעולם אנחנו עבדי, אפילו בגלות. ופירוש שטרי קודם... [ש]לעולם, מלכותו יתברך עלינו. וכל גלות ועבדות שחל עלינו, הוא בהשגחת השם יתברך. אבל על ידי החטא מתלבש מלכותו יתברך שמו ממדרגה למדרגה. ולעולם שטרי קודם... והרי כל הגזירות והקללות כתובים בתורה שכולה שמוותיו של הקב"ה. וזה שטר הראשון רק שמתהפך על ידי החטא. וזה שאמר במדרש בחקותי, אם תזכו הריני הופך לכם קללות לברכות.

(שפת אמת בהר, תרנ"ט)

כל דין ופורענות שבא על האדם הוא רק שליח ויפנה אל המשלה

יראה חצונית הבאה לאדם הוא כדי לעוררו ליראת אלקים

משל למה הדבר דומה לאיש חיל שלוח מהמלך לקרוא לאדם והוא בכעס גדול ובפחד אין לירא מהשליח כי אם תיכף ילך להמלך לרצונו.

(כח שם טוב אות רז)

ונמשול משל לאיש חיל שבא אל האדם לקרוא אותו אל המלך ובא בכעס גדול ובפחד ומלובש בגדי אימה ופחד והאדם מתירא ממנו ובאמת אינו כלום כי אין לו לאדם לירא ממנו כלל רק מפני שיראת המלכות מלובש בו שבגדיו הוא סימן שחותם המלכות בו, אבל בעצמו אינו כלום. ואם האדם הוא חכם אינו חש לדבר עמו ואינו מתיירא ממנו ומפחדו ומאימתו, רק תיכף הוא ממחר לילך אל המלך.

(מגיד דבריו ליעקב אות ריג)

וכן איתא בשם הבעש"ט ז"ל כי כל דין ופורענות שבא על האדם ידע שזה רק שליח ולא יפנה אל השליח רק אל המשלה. וכן מפורש בקרא אשר שבט אפי כו' היתפאר הגרזן על החוצב בו.

(סוף דברי השני"א, שם)

להתרומם לבחינות חדשות בעבודה בימי הספירה

בענין מנחה חדשה שבשבעות, אמרה התורה מנחה חדשה, להורות כי אינו דומה מה שמעלים ומגביהים איברי שכינה שנה זו לשנה אחרת וכו', אזי נקרא מנחה חדשה, שלא היה בחינת העלאות איברי השכינה בענין כזה מיום הבריאה, כאשר דברנו מזה כמה פעמים שאין יום אחד דומה ליום ב' ולא תפלה לתפלה, ובפרט יחוד הכללי הנעשה בכל שנה בחג הקדוש בודאי נעשה בבחינה מיוחדת שלא היה כזה מקודם, אשר בכל שנה ושנה נעשה בחינת יחוד חדש, וכן נוהג והולך עד ביאת הגואל וכו', בכל שנה בהגיע חג הקדוש הזה, נתוסף אצלה [אצל השכינה] כביכול בחינת יחוד מחדש משנה שעברה, ולזה בא הרמז בתורתנו הקדושה, והקרבתם מנחה חדשה לה', חדשה ודאי.

(אור המאיר, ספיה"ט)

מעלת השב גדולה יותר אצל הקב"ה

הטעם שאם חטא אדם ועשה תשובה, מעלתו יותר גדולה עם הקב"ה. והיינו במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולין לעמוד (ברכות לד:), כי השב בתשובה לא יספיק לו שיהיה נגדר מעון נגדר הצדיקים, מפני שהצדיקים שלא חטאו גדר מעט יספיק אליהם, אמנם החוטא שחטא ושב לא יספיק לו גדר מעט אלא צריך להגדיר עצמו כמה גדרים קשים, מפני שאותו גדר המעט כבר נפרץ פעם אחת אם יתקרב שם בקל יפתהו יצרו, אלא צריך להתרחק הרחק גדול מאד, ולזה לא יכנס דרך פתח האכסדרה שהפרצה שם, אלא יתעלה ויכנס דרך פתח צר ויעשה כמה צרות וסגופים לעצמו ויסתום הפרצות.

ומטעם זה במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, מפני שלא נכנסו דרך פתח הצדיקים כדי שיהיו עם הצדיקים, אלא נצטערו ועלו דרך פתח העליון וסגפו עצמן ונבדלו מן החטא יותר ויותר מן הצדיקים, לכך עלו ועמדו ממדרגה ה', היכל ה' שבגן עדן, דהיינו גג הה"א, וצדיקים בפתח הה"א בכניסת האכסדרה. ולזה כאשר האדם יעשה תשובה ויחזיר הקב"ה שכינתו עליו, אינו שב כאהבה הראשונה בלבד אלא יותר ויותר.

(תמר דבורה, מדה הו', ישוב יחמנו)

מתפללים, כאן יחלקו אוכל וכאן ירקדו, וביקש מאביו שיחיי שייקחנו לכל המקומות הללו בל"ג בעומר. "כנראה שהוא כבר התחיל להרגיש משהו", אומר אביו. בבחינת איהו לא חזי, מזליהו חזי.

משה יצא מביתו בפעם האחרונה כשהוא אורז לעצמו, ספרי לימוד, ספר שעסק במעלת רשב"י, וספר תהילים - שנותר, לכאורה, צמוד אליו בעת שנפשו איוותה להתעלות אל המקור שממנו חוצבה.

הוא התכונן היטב, אולי בלא מודע, להצטרפות למ"ה היושבים בהיכלו של רשב"י. כאמור, הוא שאל בשלום מכריו והתפלל בעדם בל"ג בעומר, והתנהגותו ככלל, השתנתה בחודש האחרון.

זמן מועט אחרי פטירתו, נגלה בחלום לאחיו שיחי' לאוי"ט, וביקשו שיקראו עליו כמה שיותר אנשים את פרק קמ"ה בתהילים.

פניו הקורנות של הבחור משה לוי ז"ל מבני ברק, היו לשם דבר. "הוא תמיד הקרין סביבו אור", סיפר אחרי אסון מירון, אביו שיבלחט"א, הרב דוד לוי. ואכן משה הצעיר, אך בן י"ד שנה, התעטר במידות טובות וכל ימיו עלי אדמות נוצלו להודיה לקב"ה על כל דבר שמתרחש אצלו, וכמו כן הקפיד לנהוג בהארת הפנים שלו לכל אדם.

כפועל יוצא מכך, שמר על עצמו שלא לפגוע בחבר ונזהר בכך בזהירות מופלגת.

אהבת ישראל שפיעמה בקרבו, חלחלה החוצה דווקא בימים שלפני ל"ג בעומר. הוא, שתמיד היה ביישן מטבעו, לפתע החל להתעניין בשלומם של אנשים שהכיר. לחלק מהם אף אמר לאחר ששיתפו אותו בקורותיהם, "אתפלל עליך בציון הרשב"י" אף שמעולם קודם לכן לא היה שם בהילולה בל"ג בעומר. "הדבר לא היה אופייני לו בכלל. הוא דיבר הרבה על מירון, לא הפסיק לדבר על ההילולא ועל כך שיהיה שם", סיפר אביו שיחי'.

האחים העידו כי אכן, הבחור משה ז"ל עמד במילתו, ולא וויתר - למרות הלחץ זה הדחק - על הכניסה לציון הקדוש, בו העתיר על צרות הכלל והפרט. הוא הביע את התפעלותו מההילולה, ואף תיאר את הרגשתו המרוממת מהשהיה במירון.

למעשה, חודש קודם לכן, בח"י בניסן, בימי חול המועד נסעה משפחתו לציון הרשב"י, והבחור הצעיר לא פסק מלהתרגש, ולומר לאביו: "הנה, כאן יהיו המוני

נועם הנשמות

שביבים וגונים מחייהם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א
הבהי"ח משה לוי ז"ל

קָרָן אור
פני משה

מְעוֹרְרִים מְזוֹן לְעוֹלָם וְשָׁלוֹם. אִם לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם מְעוֹרְרִים מְזוֹן, לְמָה לָּהֶם לֹא מְעוֹרְרִים?

אֵלָּא תִּלְמִיד חָכֵם הוּא מְמַשׁ עֵץ הַחַיִּים, וְעֵץ הַחַיִּים לֹא נֹזֵן אֵלָּא מִן הָעוֹלָם הַבָּא, וְהָעוֹלָם הַבָּא לֹא נִמְצָא בְּעוֹלָם הַהֵיכָל, אֵלָּא אַחַר שֶׁנִּכְנָס לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְאֵז נֹזֵן בּוֹ, וְנִנְטָעִים שְׂרָשָׁיו עָלָיו.

כֵּצֵת אוֹכְלִים מִפְּרֵי עֵץ הַחַיִּים, וְמִי הוּא? אוֹתוֹ הַמְּקוֹם שֶׁנִּמְצָא אֵצֶל הָעֵנִי, וְהוּא נִקְרָא (בראשית ג) פְּרֵי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן. וְעַל כֵּן אוֹכְלִים מְאוֹתוֹ הַפְּרֵי בְּעוֹלָם הַהֵיכָל.

וְעַל זֶה שֶׁנִּינְנוּ, הֵם נֹזְנִים בְּזוֹרֵעַ. מַה זֶה זְרוֹעַ? גְּבוּרָה. וְהֵם מְזַמְּנִים לְעוֹלָם הַבָּא. שֶׁמְזוֹן הָעוֹלָם הַבָּא אֵינוֹ בְּעוֹלָם הַהֵיכָל, אֵלָּא צְמִיחַ קֶטֶן, שֶׁכַּחוּ נִמְצָא בְּמַתִּיקוֹת הַתּוֹרָה. וְאֵת זֶה הֵם טוֹעֵמִים עַל אוֹתוֹ פְּרֵי שֶׁל הָאֵילָן הַתּוֹתָן, וְזוֹהִי הַשְּׂמִיחָה וְהַמְּזוֹן שֶׁלָּהֶם.

כִּינּוּ שְׂעוּבָרִים מִן הָעוֹלָם הַהֵיכָל, כִּפְּהָ נִחְלִים עָלֵינוּ שֶׁל הָעוֹלָם הַבָּא סוֹבְבִים אֶת מְקוֹמָם, וְיִשְׁתַּרְשׁוּ בּוֹ, וְיַעֲלוּ לְמַעְלָה לְמַעְלָה, אִז (ישעיה סד) עֵינֵי רְאִיתָה אֱלֹקִים וְזִלְתָּה יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ. מִי יַעֲשֶׂה? זֶה הַיִּבְל, אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא הָעוֹלָם הַבָּא.

לְמַחְפָּה לּוֹ, וְדַאי שְׂלֵא רוֹצִים מְזוֹן בְּעוֹלָם הַהֵיכָל, עַד שֶׁיִּתְקַנּוּ אֶת מְזוֹנָם וְזֶה מְזוֹנָם בְּעוֹלָם הַבָּא. וְעַל כֵּן צְדִיקִים הֵם בְּכָל, שֶׁעֲלֵיהֶם כְּתוּב עֵינֵי לֹא רְאִיתָה אֱלֹקִים וְזִלְתָּה יַעֲשֶׂה לְמַחְפָּה לּוֹ.

(מתוך זוהר חדש פרשת בחוקותי)

צדקה בכל עת

וְכִי בְּכָל עֵת יָכוֹל אָדָם לַעֲשׂוֹת צְדָקָה? אִם כֵּן, שְׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁעוֹת בַּיּוֹם מִי יָכוֹל? אֵלָּא כֵּן לְמַדְנֵי, מִי שֶׁעוֹשֶׂה צְדָקָה, עוֹשֶׂה בְּכָל עֵת. מַה זֶה בְּכָל עֵת? כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא טו) וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּפְרִשֶׁה.

וְאֵל תֹּאמַר בְּכַנְסַת יִשְׂרָאֵל לְבָדָה, שְׁהִיא עֵת רְצוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל צְדִיק, אֵלָּא אֶפְלוּ בְּכָל עֵת שֶׁלְמִטָּה מְרַבָּה עֲלֵיהֶם צְדָקָה, וּמַתְעוֹרְרַת צְדָקָה בְּכָל־סָבִיב, בְּעֲלִיזוֹנִים וּבַתְּחִתּוֹנִים. וּמִשׁוֹם כֵּן יֵשִׁים אָדָם לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ, וְיִדְבֵּק בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

כִּינּוּ שֶׁהִגִּיעוּ לְפָנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, סִפְרוּ לוֹ הַמַּעֲשֶׂה. אָמַר, וְמַה זֶה לְבָדָד? אֵלָּא כָּל מִי שֶׁאוֹחוּ בְּעֵץ הַחַיִּים, יִבְצַל בְּעוֹלָם הַהֵיכָל, וְאֶפְלוּ מִן הַמְּנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם מִשְׁאֵר בְּנֵי אָדָם, כָּל שֶׁפֶן מְמֹנֵת אַחֵר.

תלמידי חכמים המשתדלים בתורה

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּכָל־סָבִיב מְעוֹרְרַת צְדָקָה אֶת עֵץ הַחַיִּים, וְזוֹהוּ הַמְּקוֹם שֶׁל הַמְּזוֹן לְכָל הָעוֹלָם. תִּלְמִידֵי חֲכָמִים מַה מַּעֲשִׂיהֶם? שְׁהִרִי הֵם אַחוּזִים בְּצְדָקָה, וְכָל הָעוֹלָם נֹזְנִים בְּזַכּוּתָם, בְּהֵם מְמַשׁ, וְהֵם לֹא יָכוֹלִים לְהַזְוִן בְּהֵם מְמַשׁ, מִשׁוֹם שֶׁמִּשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה, וְמִי שֶׁמִּשְׁתַּדְּלֵי בְּתוֹרָה, מִשְׁתַּדְּלֵי בְּעֵץ הַחַיִּים שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם נֹזְנִים מִמֶּנּוּ. נִמְצָא שֶׁתִּלְמִידֵי חֲכָמִים

הזוהר הקדוש

פנינים מספר הזוהר הקדוש

מתוך אגן הסהר בעריכת הג"ר מיכאל פלג שליט"א

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

שמיטה, יובל והר סיני: מסע מעול התורה אל החירות הטמונה בה

פרשתנו פותחת בציווי על שמיטה ויובל, שנאמרו למשה "בהר סיני לאמור". וברש"י מובא המדרש הידוע: "מה ענין שמיטה להר סיני?" אלא שענין הר סיני קשור בקשר פנימי לפרשת השמיטה ולפרשת היובל.

המדרש (ויק"ר א, א) מכנה את שומרי השביעית "גיבורי כוח", על פי הפסוק: "ברכו ה' מלאכיו גבורי כח עושי דברו, לשמוע בקול דברו", ודורש כי "בשומרי שביעית הכתוב מדבר", משום שהם רואים את שדותיהם מופקרות שנה תמימה, ושותקים, "יש לך גבור גדול מזה?"

אלא, מבאר השפת אמת (בהר תרמ"ג), השכר של גיבור הכוח, שומר השמיטה, המתעלה מעל צרכי עצמו - הוא היובל, סמל החירות והשחרור מן העבדות.

אם נשים לב לדמיון שבין ספירת השנים לשמיטה וליובל, לבין ספירת העומר המסמלת את צאתנו ממצרים ומונה את הימים עד לקבלת התורה - הרי שהשמיטה היא מעין יציאת מצרים, והיובל, הינו מעין החירות

שבקבלת התורה - "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

השמיטה אפוא, הינה זכר ליציאת מצרים, שמיד לאחריה החלטנו בספירת העומר, ספירה של התעלות ממ"ט שערי תומאה עד לדרגה שתאפשר לנו את קבלת התורה. לעומת זאת, הספירה של "שבע שבתות שנים, שבע שנים, שבע פעמים" עד ליובל, דומה לספירה ולהגעה בסופו של תהליך, אל היעד: קבלת התורה, המסמלת את החירות המוחלטת.

הזוהר הקדוש, ממשיך את מצות השמיטה לתפילין של יד ואת מצות היובל לתפילין של ראש. וממשיך השפ"א ומבאר את דברי הזוהר בדרך זו. כך היא דרך התורה: בתחילה היא מחייבת את האדם ומצווה עליו, ורק אח"כ - כאשר האדם כבר קשור וכרוך במצווה - הוא מבין כי-היא היא החירות. (כפי שלמדנו במסכת אבות, "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל, מים במשורה תשתה וחי צער תחיה, אם אתה עושה כן - אשריך וטוב לך". מתי אדם יחוש מאושר וטוב-לב, כאשר הוא ניזון מפת במלח וחי חיי צער? רק אחרי שיעשה כך, יכול הוא לחוש עד כמה בן חורין הוא וטוב לו).

רק לאחר שהאדם מקבל על עצמו את עול התורה המעשי (תפילין של יד), יכול הוא להכיר

בכך שאין זה עול, אלא חירות נפשית (תפילין של ראש). כן הוא בשנת השמיטה: בתחילה האדם מקיים את מצוות בוראו בהשבתת הארץ, ורק אחרי שבע שמיטות מתקדשת השנה ל"יובל", והוא חש את החירות הצפונה עבורו, באופן אישי באותה שביטת-הארץ, אף שלכאורה דיניה דומים לשנת-שביעית רגילה - יען, כי בכל זאת, שונה היא שנת החמישים, מבחינת הטוב והשכר שצפון בה לשומרי שבע השמיטות שקדמו לה, שמתעלים מ"גיבורי כוח עושי דברו", וזוכים להגיע לדרגה הגבוהה יותר, שבה נפתחת האזון הפנימית שלהם והם זוכים "לשמוע בקול דברו".

מוסיף השפת אמת, כי כפי שבשנת היובל תוקעים בשופר, כפי שמצוה הכתוב: "תעבירו שופר בכל ארצכם וקדשתם את שנת החמישים שנה", כך בכל שנה, בימי ספירת העומר, מתעורר כוח השופר שהלך וקָזַק על הר סיני בעת מתן תורה - כאשר בני ישראל יצאו באותה שעה מבחינת עבדי פרעה להיות בני חורין בהיותם עבדי השם יתברך, כך גם עתה, השופר - סמל החירות, מעורר בכל לב את ההתקרבות למתן תורה.

זהו, אם כן, הקשר בין הפרשה שנאמרה "בהר סיני" לבין השמיטה והיובל.

הזוהר שאלות

לימוד פרשיות התורה בדרך שאלות ותשובות

יותר מכל חייבי לאוין, וחייב הגלות עליה כמו שהחמיר בעריות".

• **רבינו בחיי**: "שתהיה הארץ בטלה מכל מלאכת אדם בשנה השביעית, ולא ישתדל כלל בעבודת הקרקע לא בחרישה ולא בזריעה, כמו שאמר: 'שש שנים תזרע שדך... ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ', ואפילו מה שצמח מעצמו מבלתי חרישה אסור לו לקצור, זהו: את ספיח קצירך לא תקצור..."

וְנִפְּלוּ אֵיבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחָרֵב... וְנִפְּלוּ אֵיבֵיכֶם לְפָנֵיכֶם לְחָרֵב (ט, טז-יז)

מדוע כפל הלשון, 'נפלו לפניכם לחרב'... ונפלו איביכם לפניכם לחרב? • **רמב"ן**: "הבטיח תחילה (בפסוק ז) כי ירדפו את אויביהם ויפלו בחרבם, וחזר וכפל 'נפלו איביכם לפניכם לחרב', שיתן להם אומץ לב וגבורה לרדוף חמשה מאה, ויתן מורך בלב האויבים שינסו מאה מפני חמשה, ויפלו כולם בחרב החמשה. כי יתכן שינסו מפני החרב ומפני פחדם, ולא יוכלו להמית אותם בחרב מפני מיעוטם".

(מתוך הספרי 'מתוך שאלות מאת הרב חגי ולסקי')

כִּי תֵבֵאוּ אֶל הָאָרֶץ... וְשָׁבַתָה הָאָרֶץ שֶׁבַת לַה' (נה, ב)

מדוע ציוותה התורה על השמיטה?

- **בכור שור**: "מאי טעמא דשביעית? זרעו שש ושבתו שביעית כדי שתדעו שהארץ שלי היא, וכן הוא אומר: 'כי לי הארץ'".
- **רמב"ן**: "וטעם 'שבת לה'", כיום השבת, וסוד ימות עולם רמוז במקום הזה... כבר כתבתי בסדר בראשית (בראשית ב, ג) כי ששת ימי בראשית הם ימות עולם, ויום השביעי 'שבת לה' אלהיך, כי בו יהיה שבת לשם הגדול... והנה הימים רמז ל'אשר ברא' במעשה בראשית, והשנים ירמזו ל'אשר יהיה' בבריאת כל ימי עולם. ועל כן החמיר הכתוב בשמיטה

סיפורו של שבת

ברוך פודה ומציל

ר' יהודה, יהודי יקר ואיש חסד מתושבי לונדון, הסתבר מסיבה כלשהי עם רשויות החוק האנגליות, ולאחר מאבק משפטי שנמשך כמה שנים, כמנהג המשפט האנגלי, הוכרע דינו בידי חבר מושבעים להישלח לכלא לתקופת מאסר ממושכת.

עסקנים מסורים שנכנסו בעובי הקורה ניסו בתחילה להילחם לביטול גזר הדין, אולם במהירות רבה הבינו שהמאבק נידון לכישלון.

מערכת החוק האנגלית מגינה על

הכרעות חבר המושבעים ומונעת ככל האפשר את ביטולם. ר' יהודה הפנים בכאב שאת השנים הבאות הוא עתיד להעביר מאחורי סורג ובריה, ובמקום ליפול לחידלון החליט להתחזק באמונה ובייטחון. את הזמן שנותר עד לכניסתו לכלא ניצל לגיבוש סדר יום מדוקדק לימי שהותו בכלא, כדי שאת השהות הממושכת בו ינצל להתקדמות בתורה ובעבודת ה'.

ביום שני לפרשת ויצא, ד' בכסלו, החל ר' יהודה לרצות את עונשו. הוא שוכן בתא עם אסיר מוסלמי בשם באסל אשר סיפר לו בפנים קורנות כי הוא עומד בימים הקרובים להשתחרר לאחר ריצוי תקופת מאסר בת ארבעה חודשים. בימים הבאים נראה היה כי הגו מאושר למדי לקראת שחרורו, אלא שביום רביעי בבוקר הבחין ר' יהודה שסבר פניו של באסל השתנה באחת. הוא נראה היה עצוב ומדוכא לחלוטין.

ר' יהודה התעניין בעדינות לפשר הדבר, ובאסל סיפר לו בפנים נפולות, כי אף שהוא נשפט למאסר בגין שתי עבירות נפרדות

שענשה של כל אחת מהן הוא ארבעה חודשי מאסר, בתחילה הוא הבין כי יוכל לרצות את שני העונשים במקביל, באופן המכונה 'ענישה חופפת'. אולם, אתמול כאשר ניגש ללשכתו של מנהל הכלא כדי להסדיר את הליך שחרורו הופתע לשמוע כי טעה והענישה היא 'מצטברת', כלומר - הוא יצטרך לשבת בכלא עוד ארבעה חודשים נוספים.

"אתמול בלילה הייתי עצוב ומדוכא", אמר באסל לר' יהודה, "מתוך כעס ורוגז החלטתי שלא להתפלל את תיפלת הערב המוסלמית כמנהגי, אולם אל תדאג. הבוקר כבר שוב התחזקתי והתפללתי את תיפלת השחר שלנו... העזתי אפילו להוסיף בתפלה בקשה מיוחדת לאלוקים שישנה את גזר הדין לטובה..."

כמה שעות לאחר מכן יצא באסל לעבר משרדי הכלא כדי להסדיר את כניסתו המיוחדת לכלא ולברר מהו המועד המיוחד לשחרורו הסופי.

כשעתיים לאחר שיצא הוא שב אל החדר בצעדי ריקוד כשכולו נרעש ונרגש: "אתה שומע", אמר לר' יהודה בהתלהבות, "התפלה שלי התקבלה! הודיעו לי עכשיו שבחישוב חוזר שערכו בעניני התברר

להם שצדקתי, ואכן נגזר עלי 'ענישה חופפת'. לכן, כבר מחר בבוקר אני אשתחרר מהכלא."

"אתה רואה", צעק המוסלמי בהתפעלות, "רק היום בבוקר התפללתי על כך, וכבר שמע אלוקים את תפילתי ודאג לכך שאצא כבר מחר."

באסל פנה לארגן את חפציו, ור' יהודה נותר המום על עמדו, כשהוא חושב לעצמו: אם תפילתו של מוסלמי יכולה להתקבל, על אחת כמה וכמה תפילתו שלי!

המסקנה היתה מתבקשת. כמה שעות מאוחר יותר כאשר ירד הערב, נעמד ר' יהודה להתפלל ערבית. דמעות זלגו מעיניו בעת שביקש והתחנן לפני הבורא יתברך: "אם גוי מעיד שתפילתי אליך נענו", זעק במר לבו, "על אחת כמה תפילתי של יהודי צריכות להיענות. אנא קבל תפילתי ועשה עמי אות לטובה. עשה למען שמך, עשה למען אוהביך - עמך וצאנך."

ר' יהודה סיים את תפילתו הנרגשת ופנה לישון.

בלילה הוא נדדה שנת השופט שטיפל בתיקו של ר' יהודה. השופט התקשה לקבל את החלטתם של חבר המושבעים. לדידו לא היה סביר להטיל עונש כה כבד על העבירה שביצע ר' יהודה. באותו הלילה הוא התחבט בדבר, ובבוקר הוא החליט להתקשר מיוזמתו לעורך הדין שיצג אותו, ואמר לו שברצונו לשבת ולעיין שוב בפסק הדין.

מדובר בזכות מיוחדת שמערכת המשפט האנגלית מקנה לשופטים, לעיין בשנית בפסק דין שהוכרע בידי חבר מושבעים, ומטבע הדברים הם משתמשים בה לעיתים נדירות ביותר, אם בכלל. הפעם הזו, היתה אחת מאותן פעמים נדירות...

עורך הדין מיהר להעביר את הידיעה לעסקנים המסורים, והללו נסעו במיוחד לבית הכלא כדי לספר לר' יהודה על המהפך הנדיר שחל בענינו בשעות האחרונות: "מחר ביום שישי בשעות הבוקר המוקדמות יערך הדיון החוזר. ואף שאי אפשר לדעת בוודאות שיתחולל מהפך, יש לך סימנים חיוביים מאוד, ואני יכולים להעריך באופטימיות זהירה שעוד לפני שבת כבר תשחרר מהכלא."

בבוקרו של יום שישי, ערב שבת פרשת ויצא, צעד ר' יהודה לעבר טנדר ה'פוסטה' שבאמצעותו יסע יחד עם כמה אסירים נוספים לעבר בית המשפט. בדרכו פגש את באסל העושה את ההכנות האחרונות לקראת שחרורו. כשראהו באסל תמה: "לאן פניך מועדות?", ור' יהודה השיב בפשיטות: "התפללתי לאלוקים, והוא שמע את תפילתי, אני יוצא מהכלא עוד לפני שבת!"

לשמע הדברים יצא באסל מכליו מרוב התפעלות. הוא החל זועק בקול גדול לכל מי שרק הסכים לשמוע: "הנה, אתם רואים, יש אלוקים. יש בורא אחד לעולם והוא שומע לתפילות של אלו שמתפללים אליו!"

כמה שעות לאחר מכן התייצב מיוזעו בפני השופט המדובר:

"עיינתי שוב בתיק", אמר השופט, "והגעתי להחלטה כי עקב העומס בבתי הכלא, ובהתחשב בעבירה שביצעת, יש לשחרר אותך באופן מיידי."

כמה שעות לפני התקדש השבת יצא ר' יהודה לחופשי. את השבת הוא חגג בביתו, בצותא חדא עם בני משפחתו לאחר תקופת מאסר קצרה ביותר, ובלא שום הסבר טבעי, מלבד כח התפילה והאמונה.

(סופר נ"י הגאון רבי שמואל שפיצר שלי"ם א' באחד משני יוריו, לאחר שנשמע אותו מבעל המעשה והובא בגיליון ז'נל מאמינים')

פסוק לי פסוק

כי רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות 1, 1)

מקרא

- היכן כתוב "ואַכְלֶתֶם יֶשֶׁן נוֹשֵׁן" (כו, י)
 - בקללות
 - בברכות
 - בפרשת בהר לגבי השמיטה
- מהו הפסוק הנכון בפרשתנו? (כה, יד ; יז)
 - אל תונו איש את אחיו
 - ולא תונו איש את עמיתו
 - שתי התשובות נכונות
- כמה ערך הזכר מן 20 עד בן 50 (כג, ג)
 - עשרים
 - שישים
 - חמישים

תרגום אונקלוס

- על מה עלולה לבוא קללת "חֲרֵב נִקְמָת נְקָם בְּרִית"? (כו, כה)
 - על שמבטלים מצוות ברית מילה
 - על שעוברים על דברי תורה
 - על ביטול מצוות תפלין
- על מה מתרגם אונקלוס "בְּקִשְׁיִי"? (כה, מג, כו, כא)
 - לא תרדה בו "בְּפִרְךָ"
 - ואם תלכו עמי "קְרִי"
 - שתי התשובות נכונות
- מהו תרגום "לצמיתות" (כה, כג)
 - לחלוטין
 - לאחסן
 - לרצון

רש"י

- היובל מתי משמט? (כה, כח)
 - בתחילתו
 - בסופו כמו השמיטה
 - רש"י הביא מחלוקת תנאים בדבר
- מדוע לא נאמרה זכירה ביצחק? (כו, מב)
 - אפרו נראה לפני צבור ומונח על המזבח
 - משום שיצא ממנו עשו
 - משום שכהו עיניו
- מה פירוש "אם תלכו עמי קרי"? (כו, כא)
 - עראי ובמקרה
 - מניעה וקושי
 - רש"י מביא את שני הפירושים

רמב"ן

- ונתתי שלום בארץ (כו, ו)
 - שיהיה שלום ביניכם ולא תלחמו איש באחיו
 - שלום בין אמות העולם, וממילא שקטה הארץ
 - שה' ישרה שמו על כל אחד מישראל
- האם הברכות הללו התגשמו כבר בעבר? (כו, יב)
 - לא השיגו ישראל מעולם ברכות אלה בשלמותן
 - הרבים לא השיגו, אבל יש יחידים שזכו
 - בימי שלמה המלך התקיימו כולן
- מדוע אי אפשר להקדיש בכור (כז, כו)
 - א"א להקדישו לשם קרבן אחר, לפי שאינו שלו
 - אין צורך להקדיש אותו כי לה' הוא מעצמו
 - מחלוקת הרמב"ן והאבן עזרא

תורתך שעשעתי

חיידים ושאלות

- בלשון זכר נכתבה התיבה, הגם שאמורה לבוא בלשון נקבה, וזאת כדי ללמד הלכה, לפי המסורת וגם בכתיבה.
- "והעברת שופר תרועה בחודש השביעי" (כה, ט), אם תתפוס ראשי תיבותיו, בתחילתו או בסוף אמרתיו, תמצא רמז ברור לדברים אשר רבנו שלמה כתב.
- החיים באורו, הלך בחוקותיו, וגם דיבר ב"ם באריכות, בתורה שבכתב.
- אמרו רבותינו (ב"מ נט.) לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו, וסימנך מדכתיב בפרשתנו (כה, יז): "ולא תונו איש את עמיתו"
- "אלה המצוות" בסוף פרשתנו נכתב, ואם תפתחנה ותמלאנה באותיותיו, יעלה בידך מנין כל מצוותיו
- המוכר בית בעיר מוקפת, מצומצם זמן גאולתו לתקופה מוגבלת. וכשאליעזר את רבקה ביקש לקחת, ענו לו באותו מטבע: תשאר היא פה בנחת.
- לומדים תרגום. מהו הפסוק שזהו תרגומו: וְאֵתָן מִשְׁכָּנִי בִּינִיכֹן וְלֹא יִרְחַק מִימִרֵי יִתְכֹן.

הפחרונת מופיעים בגליון הנכחי

0795-100-200

התקשרו לקו
מה אהבתי

הגרלות יוקרתיות
מחכות לכם מדי שבוע

עונים חוכים

